

Карчевська Тетяна
к.в.н., доцент кафедри
Подільський державний аграрно-технічний університет
Кам'янець-Подільський, Україна

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПАТОГЕНЕЗУ ТА ЛІКУВАННЯ ЗА ТОКСОКАРОЗУ СОБАК В ХМЕЛЬНИЦЬКОМУ РЕГІОНІ

Через тісний контакт з людиною собаки завжди представляли небезпеку як можливе джерело спільних хвороб. Після встановлення ролі *Toxosara canis* в патології людини і домашніх тварин дослідженню ендопаразитів стали приділяти більше уваги. Хвороба ця є досить поширеною серед собак, так у тварин, що належать розплідникам різних організацій, токсокароз реєструється в 88,1 % випадків у молодих собак у віці до 12 місяців [1]. Поширенню інвазії сприяє збільшення чисельності м'ясоїдних тварин у містах, безконтрольні перевезення собак в різні регіони світу, неправильна годівля та утримання тварин, несвоєчасна діагностика та лікування [2]. В зв'язку з цим, актуальним для ветеринарної практики є вивчення окремих питань патогенезу за токсокарозу собак та наукове обґрунтування комплексних профілактичних і оздоровчих заходів за цієї небезпечної інвазії.

Роботу виконували на базі Хмельницької районної державної лікарні ветеринарної медицини. Діагностику токсокарозої інвазії проводили комплексно: на основі епізоотологічних даних, клінічних ознак і результатів копроскопічних досліджень.

З метою пошуку найбільш ефективних засобів терапії м'ясоїдних за токсокарозу, нами були вибрані антгельмінтні препарати, які найчастіше рекомендуються практикуючими ветеринарними фахівцями. При вивченні порівняльної характеристики різних схем лікування токсокарозої інвазії для дослідження були підібрані 2 групи собак приблизно однакового віку (3-5 міс), по 6 собак в кожній групі. В обох групах у собак були приблизно однакові умови утримання і годівлі. В першій групі застосовували пірадек-суспензію в дозі 1 мл суспензії на 1 кг живої маси перорально одноразово індивідуально за допомогою шприца-дозатора, в другій групі - вермістоп - суспензію в дозі 1 мл суспензії на 1 кг живої маси перорально одноразово індивідуально за допомогою шприца-дозатора.

Враховуючи те, що під час дегельмінтизації велика кількість токсичних продуктів розпаду потрапляє в кров, в схемі лікування ми застосували і симптоматичну терапію. В якості гепатопротектора застосували препарат карсил, в якості нестероїдного протизапального засобу дексаметазон, а також вітамін тетравіт.

Для вивчення впливу токсокарозої інвазії на гематологічні показники хворих собак визначали ШОЕ, кількість гемоглобіну, кількість еритроцитів, лейкоцитів і лейкоцитарну формулу.

Результати досліджень показали, що у тварин першої дослідної групи, яким задавали пірадек - суспензію в комплексі з симптоматичною терапією через 14 днів після дегельмінтизації від інвазії звільнились всі тварини, екстенсефективність та інтенсефективність склали відповідно по 100%. В другій дослідній групі через 14 днів після дегельмінтизації ще залишилась інвазованою одна тварина, отже екстенсефективність склала 83,3 %, а інтенсефективність - 92,2%. Тварини вже за декілька днів ставали жвавими, активними, у них зникали всі позови до блюоти. Ускладнень і побічних явищ після застосування обох препаратів у тварин не спостерігали.

Зміни складу крові у тварин відмічали на 14 день після лікування токсокарозою інвазії. До лікування було становлено зменшення кількості еритроцитів на 12,7%, зниження концентрації гемоглобіну на 28,75% і збільшення числа лейкоцитів на 35,2% в порівнянні з такими ж показниками після лікування тварин. Виявлено значне зменшення кількості сегментоядерних нейтрофілів до $25,3 \pm 1,13\%$, збільшення числа паличкоядерних нейтрофілів - $3,0 \pm 0,60\%$, еозинофілів - $17,6 \pm 0,40\%$, моноцитів - $3,6 \pm 0,58\%$ і лімфоцитів - $51,9 \pm 1,01\%$.

Після лікування спостерігали збільшення кількості еритроцитів, концентрації гемоглобіну та зменшення кількості лейкоцитів. У хворих тварин було зареєстровано лейкоцитоз і лімфоцитоз. Рівень еозинофілів майже вдвічі перевищував показники до проведеного лікування. Еозинофілія свідчить про сенсibiliзацію тканин інвазованих цуценят антигенами личинок токсокар, розвивається сповільнена гіперчутливість.

Отже, щодо вивчення терапевтичної ефективності застосованих препаратів, в наших дослідженнях ефективнішим виявився препарат пірадек у комплексі з симптоматичною терапією, і за літературними даними [3] на користь препарату є ще той факт, що на відміну від інших засобів він не знижує імунітет тварини, що дозволяє максимально скоротити період між дегельмінтизацією і щепленням. Препарат має приємний смак, собаки різних порід і віку поїдають його із задоволенням.

Щодо впливу токсокарозою інвазії на гематологічні показники інвазованих собак можна зробити висновок, що високий рівень еозинофілів і лімфоцитів в крові хворих тварин вказує на клітинну імунну відповідь у формі гіперчутливості сповільненого типу та початкові етапи диференціювання імунокомпетентних клітин в плазматичні антитілопродукуючі, тобто прояв гуморального імунітету[4].

Список використаних джерел

1. Фадеева О.В. Распространение и сезонная динамика токсокароза собак и кошек г. Тюмени. *Труды Всерос. ин-та гельминтол.* № 44. Москва, 2006. С. 227-233.
2. Соловйова Л. М., Поліщук Л.І. Поширення інвазійних хвороб собак (за даними Теплицької райдержлікарні Вінницької області). *Проблеми ветеринарної паразитології та якості і безпека продукції тваринництва : матеріали Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції* (м. Полтава, 18-19 лютого 2014 року). С. 81-83.
3. Демин В.А. Оценка биологического действия антигельминтика в субхроническом эксперименте. *Материалы XIV Международного Московского конгресса по болезням мелких домашних животных.* Москва : Ассоциация практикующих ветеринарных врачей. 2006. С. 19.
4. Михин А.Г., Новак М.Д., Архипов И.А. Гематологические показатели при экспериментальном токсокарозе собак с последующей антгельминтной терапией. *Материалы международной науч.-практ. конф. «Актуальные проблемы науки в АПК».* Кострома, 2004. Т. II. С. 129-130.

